

– Vår kunskap är en global tillgång

– Utvecklingsländer har större möjligheter att snabbare anamma en hållbar utveckling än den industrialiserade världen, säger Pierre du Plessis när vi talar om klimatförändringen och dess följder.

NAMIBIA ÄR DET TORRASTE LANDET I AFRIKA söder om Sahara och här finns en bred traditionell kunskap om hur man hanterar variationer i klimatet. Men denna kunskap riskerar att dö ut med den äldre generationen, när de unga i allt större utsträckning flyttar till städerna.

– Den traditionella kunskapen är en global tillgång som borde värdesättas och tas till vara. Den kan mycket väl vara användbar på andra platser på jorden.

du Plessis arbetar i Windhoek på ett institut för hållbar och demokratisk utveckling i södra Afrika. Han intresserar sig för hållbar utveckling ur alla perspektiv och mycket av hans jobb handlar om biologisk mångfald och kopplingen till den traditionella livsstilen i Namibia.

– I grund och botten handlar det om fattiga människor som försöker överleva i en marginaliserad miljö, där klimatförändringar inte verkar separat från den biologiska mångfalden, säger han.

– Det finns regncykler i Namibia, men de är extremt svåra att förstå och det är omöjligt att hitta ett klart mönster. Folk pratar om sju våta år och sju torra, eller tio våta år och tio torra, men det går inte att förutspå. Det är ett av de stora problemen med att jobba med jordbruk och biologisk mångfald i det här landet.

DEN SENASTE REGNSÄSONGEN blev ovanligt blöt. du Plessis tror att det är en effekt av klimatförändringarna, att allt regn var ett slags bevis för att framtiden kommer att innebära fler ytterligheter.

Han är helt övertygad om att vädret kommer att ändras till extrema regnfall, åskväder och översvämningar, varvade med exceptionell torka. Men han tillhör inte den pessimistiska skaran som enbart ser undergång och mörker framför sig. Sternrapporten, tror han, kan innebära ett nytt synsätt eftersom den tar

upp klimatförändringar ur ett ekonomiskt perspektiv. Rapporten kan bidra till att informationen nu kan komma fram till dem som arbetar med utvecklingsbistånd på ett helt nytt sett, att om man har Sterns framtidsscenario klart för sig måste man budgetera och planera utifrån det.

Men du Plessis menar att man måste titta på klimatförändringar ur ett större perspektiv och mot bakgrunden av allt annat som händer, att global förändring inte bara är klimatförändringar.

– Det sker en massutplåning av den biologiska mångfalden världen över och en av de få ljuspunkterna i detta är just Namibia, säger han.

Landet har många verktyg för att klara klimatförändringar, bland annat *Community Based Natural Resource Management*. Filosofin, som har sitt ursprung i Namibia, är väl underbyggd genom forskning och har stöd i givarsamfundet. Det handlar om att ge människor tillgång till naturresurserna och hjälpa dem att lokalt ta vara på dessa och skapa förutsättningar för att naturen ska generera inkomster, till exempel genom jakt och turism.

– Och mycket handlar om att i större utsträckning integrera traditionell kunskap med modern vetenskap, säger han.

Det finns mycket Namibia kan göra, men ingen vet hur framtiden kommer att se ut. Handlar det om en tvågradig temperaturförhöjning under de närmaste femtio åren, eller en sexgradig? Om det blir en sexgradig vet inte ens expertisen vad som händer med vädret.

– Blir det en temperaturförhöjning på två eller tre grader kan vi i alla fall försöka klara det genom att använda den kunskap vi har om ekosystemet och leva i en naturresursbaserad ekonomi, säger du Plessis.

DET SOM ÄR MEST SKRÄMMANDE med klimatförändringarna ur ett namibiskt perspektiv är inverkan på den biologiska mångfalden, om den klarar att anpassa sig till förändringarna.

Kunskapen i Afrika om hur man hanterar variationer i klimatet riskerar att dö ut med den äldre generationen.

Foto: Johan Sävström

Det är egentligen bara i norra delen av landet som jordbruk är en avgörande del av människors försörjning. Det innebär kanske tre goda skördar på en tioårsperiod, tre halvgoda skördar och fyra år med total missväxt. Du Plessis tror att klimatförändringarna kommer att göra statistiken än värre, att den årliga skörden blir än mer opålitlig vilket kommer att innebära att folk kommer att ha allt svårare att försörja sig. Om regnen blir mer extrema och torrperioderna mellan regnen allt längre, kommer det att innebära att många växter inte klarar sig.

– En planta som klarar 25 dagar utan regn kommer inte att klara 40 dagar utan vatten. Det blir en successiv utarmning, säger han.

De stora förändringarna kommer att ske på sikt. Om tio år kanske man bara får fem skördar med något slags överskott på en tioårsperiod och om tjugo år kanske en god skörd vart tionde

år. Detta kommer att undergräva människors möjlighet till försörjning.

– Så i grund och botten handlar det om socioekonomiska och befolkningsdynamiska aspekter, för om folk inte kan leva på sitt jordbruk måste de hitta alternativa försörjningssätt och med situationen i Namibia, med urbanisering och arbetslöshet, kommer det att bli svårt, säger han.

ANNELI PETERSSON

Enligt Namibias konstitution ska staten främja och anta riktlinjer som upprätthåller ekosystemet och den biologiska mångfalden för framtida generationer.

Namibia ratificerade Kyotoprotokollet 2003 och har ett nationellt program om klimatförändringar som miljöministeriet koordinerar. *National Committee on Climate Change* bedriver forskning och fungerar som rådgivare till regeringen.